

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓ-
HIVATAL ÉS NYOMDACluj, Kolozsvár, St. Barón
L. Pop (Brassai-utca) 10.Telefon: Szerkesztőség
és kiadóhivatal — 977
Zs. N. Sz. — 558A kéziratok kizárólag a
szerkesztőségnek cím-
zendők. Kéziratokat nem
adunk vissza

UJ KELET

ROMÁNIAI ÁRAK	
Egész évre	620
Félévre	320
Negy évre	170
Egy	60
Egy	aud-
varc	3 lei
Buk	350
Eg	20 ck
Eg	20 ck

Cluj-Kolozsvár — VI. évfolyam, 84. szám

Igazgató: SZÉKELY BÉLA

5683. Sziván 21. — 1923. június 5. Kedd

A márka haldoklása

A berlini tőzsdén ma egy dollárért hetvenháromezerháromszáz márkát fizettek. A béke kellős közepén folyó háborúnak ez a harctéri jelentése felér egy marnei vereséggel és következményeiben sem kisebb jelentőségű. A német márka ma a legrosszabb valutája Európának, még az osztrák koronának is jóval alatta áll. Az európai valuta-tragédia ezzel elérte csúcspontját. A hatvanmillió Németország, amelynek munkakedvét nem tudta megtörni fegyveres tulerő, amelynek kulturája és gazdasági élete változatlan lendülettel fejlődött tovább, összeomlott a valuták harcában. A márka sorsa egészen egyedülálló és logikátlan jelenség a közgazdasági tudományban. Nem hasonlítható össze a tizenharmadik század nagy értékzuhanásaival és nem hasonlítható a többi európai államok gazdasági összeomlásához sem. Az osztrák korona elértéktelenedésének megvoltak a természetes közgazdasági okai. Egy ország, amelynek levágták testét és csak az óriási fej, mint valami torzó maradt meg, nem képes egyensúlyban tartani gazdasági életét. A magyar valutánál ugyanilyen okok játszottak közre. A lengyel márkának azért nincs értéke, mert Lengyelország egészségtelen államalakulat, amelynek nemcsak gazdasági, de politikai stabilitása is merőben kétséges. Ha jól utána nézünk, a lej alacsony árfolyamának is megvannak a gazdasági okai. De a márka esése egészen természetellenes, mert nem az ország gazdasági erejének és termelőképességének kifejezője.

A német gazdasági élet összeomlásának következményét teljesen kiszámíthatatlanok. Az elképzelés egymagában véve is szörnyű: egy hatvanmillió nép elveszti fizetési eszközét, amely eddig bekapcsolta a nemzetközi forgalomba, elveszti gazdasági létének egyetlen szabályozóját. Az európai piac újabb megcsontítását jelenti ez, amelynek hatásai semmivel sem lesznek enyhébbek, mint Oroszország kikapcsolódása a világ vérkeringéséből. Az élő organizmusok örök törvénye alól nem vonhatja ki magát Európa s ha az emberi test felmondja a szolgálatot, ha nemesebb testrészeket súlyos sérülés ér, Európa sem fogja tudni elviselni ezt a szörnyű amputációt. A márka lezüllesztésének merőben politikai okai voltak. A jóvátételi rém már évek óta damokleszként függ a dacos nép feje fölött, de még nem akadt felelős politikus, aki világgá sikoltotta volna a közeledő véget. Ma már látják a szövetségesek is, hogy az elzárkózás és hajthatatlanság politikája nemcsak Németországot dönti porba, de magával rántja a győzöket is. A napokban jelentette ki Baldwin angol miniszterelnök, hogy Anglia nem nézheti tovább Európa széthullását, mert ezt végtermékben Anglia is súlyosan megérzi. Hogy mennyire az életéből vett igazság ez a kijelentés, beszédes bizonyíték rá az angol ipar krízise, amely az utóbbi időben aggasztó méreteket öltött. Számos nagy iparvállalat kénytelen volt füzemét beszüntetni és munkásait szélnék ereszteni, mert a régi piacok elvesztették vásárlóképeségüket. Hová fog vezetni ez a krízis, ha Németország feje fölött végleg összezsoppan a hullámok és a gazdasági összeomlás a kétségbeesés lépéseit fogja diktálni a reményvesztett népnek.

Ez az időpont már nincsen messze. Az anarchia minden nap felütheti fejét a német

városokban és ebben az esetben az ország bolsevizálásának még a francia szuronyok sem tudnak gátat emelni. Amikor feszítheti tovább Franciaország a jóvátételi probléma archimédesi csavarját, a közös végzetet mégsem kerülheti el. E kézenfekvő jóslatnak amelyet mindenki világosan lát, csak éppen a hivatott politikusok nem, már is érezhető az előzele a valuták harcterén. A nagy márkazuhanással egyidejűleg az olasz és francia valuták is lényegesen estek.

Régi iskolájukban tanulhatnak tovább a más felekezeti diákok

Fokozatosan hajtják végre a rendeletet. Zsidó középiskolák, zsidó tanítóképző. Pteancu vezérfelügyelő hivatalos nyilatkozata és végrehajtó intézkedése

Kolozsvár június 4. Az Uj Kelet tudósítójától. Egyre égetőbb foglalkoztatja az erdélyi és bánági zsidó szülőket az a kérdés, hogy hova irathatják be szeptemberre gyermekeiket, miképpen tudják az iskoláztatás kérdését megoldani? Az Uj Kelet annakidején elsőnek ismertette Pteancu Sándor vezérigazgatónak 6505. számú rendeletét, mely kimondotta, hogy

a felekezeti iskolákba csak a saját felekezetiükhöz tartozók irathozhatnak be.

Kötelességünknek tartottuk már akkor, hogy illetékes helyről a rendelet végrehajtásának módjait megtudjuk. Hiszen az első pillanatra is kétségtelennek látszott, hogy ez a rendelet döntő befolyású a zsidó, de általában a felekezeti iskolák jövőjére. A magyar nyelvű felekezeti iskolák elvesztik a háromszoros tandíjakat fizető zsidó növendékeiket, ami igen sok iskola fenmaradását legalább is kétségessé teszi, másfelől a zsidóságnak szeptemberig megfelelő számú zsidó iskoláról kell gondoskodnia, mert kétségtelen, hogy az állami iskolák, ha be is tudnák fogadni a zsidó növendékeket, ezek oktatása — nyelvi és más pedagógiai szempontból — kielégítő nem lehet.

Amint annakidején beszámoltunk, Pteancu vezérigazgató nyilatkozott erről a kérdéssel kapcsolatban, hogy a rendelet végrehajtásában

a leghumánusabbar, a pedagógiai szempontok figyelembevételével járnak majd el.

E nyilatkozat azonban csak felig hozott megnyugvást, amennyiben a rendelet szigorúval szemben késett az enyhítő hivatalos intézkedés. Ez azután a legteltesebb bizonytalanságot keltette.

Ettől függetlenül az ország igen sok helyén akció indult meg zsidó középiskolák építésére. Igen érdekesen, a zsidóság körében az a felfogás alakult ki, hogy a középiskolák alsó tagozatait kívánják csak kiépíteni, a felső tagozat helyén különféle szakiskolákat létesítenek s így a zsidó fiatalokat a lateiner pályák nyomorusága helyett produktív ipari pályákra irányítanák.

E fontos célkitűzés azonban még nem adott feleletet arra a kérdésre: *mi lesz szeptemberre?* Legjobb esetben ugyanis — tanterem, épület hiánya, anyagi kérdések miatt — csak arról lehet szó, hogy

két-négy osztályt állítanak fel.

De mi történik a többi tanulókkal, kiket a 6505. számú rendelet kizárna azokból az iskolákból, hol eddig tanultak?

Erre a kérdésre kívántunk az Uj Kelet olvasóinak most már teljesen hivatalos jellegű

A dolgok megfélebbezhetetlen összefüggése egyre nyilvánvalóbb lesz s ha nem érkezik gyors segítség, nem lesz megállás a lejtőn. Teljesen céltalan ma már érzelmi momentumokra figyelni a politikában, mert egyre fenyegetőbbben nyomul előtérbe a kenyér kérdése. Németországot meg kell menteni a valuta-haláltól. Ha ez nem történik meg idejében, a halátható bacillus egész Európa organizmusát megfertőzi.

választ adni. Felkerestük Pteancu Sándor kolozsvári vezérigazgatót, aki a következők közlésére hatalmazott fel:

— Még 1921-ben jelent meg 63826. szám alatt az a rendelet, mely minden tanulót vagy a saját felekezete, vagy pedig az állam iskolájába utal. Ezt a rendeletet mi annakidején 26169—1922. szám alatt közöltük az iskola-fentartó felekezetek hivatalos képviselőivel, azonban nem akartuk átmenet nélkül végrehajtani e rendelkezést, melynek nem is volt és nincs a felekezetek oktatás ellen irányuló célja. Ezért el is tekintettünk a szószertint vett végrehajtástól és a következő végrehajtási utasítást adtuk ki:

27588/1922.

A 26169/1922. számú rendelet értelmezése céljából közöljük, hogy a felekezeti iskolákba semmiesetre se engedjük meg olyan más felekezeti tanulók felvételét, akik az előző tanévben nem voltak az illető felekezeti iskolának rendes látogató tanulói.

A vallás- és közoktatásügyi minisztérium elállott a kiadott rendelet végrehajtásától azokkal a tanulókkal szemben, akik tanulmányaikat nem a saját felekezeti iskolájában kezdték meg, mert ezeknek megengedjük, hogy az új tanévben tovább folytassák ugyanott tanulmányaikat.

Cluj, 1922 szeptember 23-án.

Ion Matei s. k. Alexandru Pteancu s. k.

Eddig szól a még 1922 szeptemberében kiadott és az összes illetékes iskola-fentartó hatóságokkal közölt rendelet, amely

ma is teljes egészében érvényben van.

— Nem volt tehát szükség semmiféle egyházi közbenjárásra, mert a 6050-ös számú rendelet csak megismétlése az 1921. évi miniszteri rendeletnek, melynek végrehajtására a fenti utasításunk szolgál. E rendelkezés értelmében

az első és esetleg második osztályra nézve feltétlenül végrehajtjuk a rendelkezést;

ebben az irányban telesleges ábrándokat szőni, mert itt elvről van szó. Zsidó diákok tehát csak zsidó, vagy állami középiskolák első osztályába irathozhatnak be, viszont

a többi osztályokba felvehetik a felekezeti iskolák más vallású, már azelőtt is ott járt tanulóikat.

Ott, ahol nincs állami vagy saját felekezeti által fenntartott iskola, ott esetenként és egyenként a főigazgatóság eláll a rendelet végrehajtásától, hiszen mi nem akarunk nehézségeket támasztani, vagy ártani, de viszont érvényesíteni kívánjuk azt az alapvető felfogásunkat, hogy

felekezettek csak a hozzájuk tartozó növendékek számára tartásuk fel iskoláikat.

Az új zsidó iskolák felállítását

illeti, ennek akadálya nincsen, a fontos, hogy a törvényben előírt kötelezettségek megjeljenek. A kérvényben fel kell tüntetni és igazolni, hogy hány növendékre számítanak, megvan-e a megfelelő tanterv, és rendelkezésre áll-e a szükséges tanár.

lák legyenek valóban zsidók és épp a vonatkozóan magam adtam ki azt a törvényi rendelkezést, melyben a héber nyelv tanítását, — nem pedig csak grammatikának, zsidó történelemnek tanítását kötelezően, sőt, ha jól emlékszem, érettségi tárgyképpen is előírtam.

Pteancu Sándor vezérigazgató nagyjelentőségi nyilatkozatával kapcsolatosan beszélgetésünk során három igen aktuális kérdést került napirendre.

A marosvásárhelyi zsidó középiskola

felállítását a vezérfelügyelő ur örömmel fogadta s ígéretet tett, hogy Bukarestben már informálni is fogja Anghelescu minisztert a kérdésben. Szóba került

a zsidó-tanítóképző

ügye is. Felhívtuk a vezérfelügyelő ur figyelmét erre a súlyos kérdésre s olyan irányba megoldást kértünk, hogy

a kolozsvári tanítóképző keretében zsidó tagozatot létesítenének

és pedig úgy, hogy a zsidó tanítójelöltek a román állami tanítóképző rendszer hallgatói lennének s egyben a héber nyelvet is, továbbá a szükséges zsidó tárgyakat teljesen elsajátítanák a kiegészítő tanterv alapján.

Pteancu vezérigazgató ebben a kérdésben interviuálni fog a miniszternél.

Végül a magánvizsgák kérdésének olyan irányu szabályozására kaptunk ígéretet, illetve intervenciót, hogy a zsidó iskolákhoz tartozó tanulók azoknak tanrendje szerint tehetnek a zsidó iskolák tanári karának bevonásával magánvizsgát.

Pteancu vezérigazgató ma Bukarestbe utazott, ahol többek között a kérdésekről is referálni fog. Nyilatkozata — hisszük — teljes feleletet adott a nagy kérdésre. A már iskolába járó diákok tovább folytathatják tanulmányaikat, viszont a legteljesebb energiával kell hozzáfogni és évről-évre kiépíteni a zsidó középiskolákat. Erre a rendelkezések fokozatos érvényesítése nemcsak lehetőséget nyújt, de azt egyben gyermekeinkkel szemben valóságos szent kötelességünké teszi. sz. b.

Gyermektragédia a kolozsvári Hegyesdombon

A tizenkétéves Barna Flórának kilőtték a balszemét. Iskolás fiúk, akik pisztollyal játszanak. Haldoklik a kislány (Kolozsvár, június 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) Két iskolásfiút vitt be ma reggel Avram detektív a központi kapitányságra. Az egyik, Balog Béla, tizenhárom éves, Tökés József tizenegy éves lehet. Megszéppent arccal állottak a bűnügyi osztály iktatójában, a kihallgatást vezető detektív asztala előtt. Mögöttük az anyjuk, a hivatali szoba komor reflexével a szemükben. A félelem, hogy a gyermekek miatt nekik is bajuk lesz, kéretlenül beszédre készíteti őket. A fiúk sokkal összefüggőbben vallanak. Nem is tudják, mit követtek el. Balog Béla úgy mondja el az esetet, mintha leckét hadarna a tanító ur előtt.

— Kimentünk a mezőre, titokban ki akartuk próbálni a pisztolyt. Nem tudtam, hogy baj lesz belőle. En nem vagyok az oka. Még sohasem játszottam fegyverrel. Csak egy golyó volt benne. Azt akartuk látni, tényleg igazi fegyver. Bele akartam löni a földbe és letartottam a csövet. De egy másik fiú, Borsó Feri meglökte a könyökömet. A golyó belement Barna Flóra balszemébe... Én nem akartam, ő a hibás, Feri, miért lökött meg. Flóri nagyon sirt és vér folyt a szeméből. Én elfutottam... de nem vagyok az oka.

A detektív, akinek már sokkal komolyabb ügyei is voltak, figyelmesen írja jegyzőkönyvbe a fiú vallomását. Majd hangosan felolvassa. Balog Béla anyja közbe-közbeszól a gyerek érdekében. A detektív leintí és a fiút kérdezi tovább.

— Honnan került hozzád a pisztoly?

— Tőle vettem.

A nagyfejű kis Tökés-gyerekre mutat. József, aki szájába dugott ujjal sandít az asztalra, a faagyú forintoszas szerszámra, szomorú, visszahívó tekintettel. És a proces verbal halványkék papírosán új változatban felelevenedik a nép Mihók-meséje, aki eladta a házat egy tehénért, a tehén egy csirkéért, a csirkét egy varrótűért és azt beledugta egy szénaszekérbe. Se pénz, se posztó. És a hangja is olyan busongó. Kéri, adják vissza a pisztolyt, amelynek története is belekerül a rendőrség annaleszeibe.

— Én ötvenöt lejít adtam érte Sebőknek. A multkor elhozta az iskolába s megmutatta nekem. Azt mondta, nyolcvannyo lejért vette a bazárban. Eladtam a futball-labdámat és megvettem a pisztolyt. Egy pár galambot kaptam érte Balogtól, mert én nem tudtam vele banni.

Az anyja elmondja az esetet. Be akarta küldeni a gyereket a városba, de nem találta. Csak este került haza. Egy kicsit sápadt volt és ezért nem merté bántani, csak megkérdezte, hol járt. Azt mondta, játszani volt a Balogék kertjében és hogy a Béla kilötte a tizenkétéves Barna Flóra szemét.

— Nagyon megijedtem. Áttutottam a szomszédasszonyhoz. Béla éppen mesélte, hogy Flóri nagyon jajgatott és a többiek is elriáltak magukat és szétszaladtak. Ő még most is sirt. Elmesélte, hogy a földön ült, körülötte a többiek kíváncsi szemmel lesték, hogy nem riasztópisztolyt vett-e Flóri, aki vidám gyerek volt, kötekedni kezdett vele, hogy nem hiszi, el meri-e sütni. A fiú tréfából rá is fogta a fegyvert, mire Flóri elsikoltotta magát és el akart futni, de Béla nevetve eresztette le a pisztolycsövet. Flóri duzzogva ült vissza a félkörbe s megint „huzni“ kezdte a pajtasait. Bélát felbesszantotta, hogy az a kislány gyávanak csufolja s elstította a pisztolyt. Ugyanakkor a Flóri pajkosan buzdította a Sebők fiút, hogy lökje meg a Béla karját. Így történt, hogy a golyó őt találta a szemén. Hátrabukott. Elöntötte a vér és jajgatva szolt oda Bélának: „Jaj, a szemem! Mit csináltál Béla?“ Azután elfutottak. Az én fiam állított be később Balognéhoz és mondta, hogy a Béla kilötte Flóri szemét...

Balogné is beleszól.

— Eldobtam a vízescsuprot a kezemből és

halárrajedve szaladtam a rétre. Ott fetrengett Flóri vérbefagyva, egyedül. Nem is mozdult, azt hittem, már meghalt. Nem tudtam, mit csináljak. Aztán telefonáltattam a mentőknek...

A kihallgatásnak vége. Avram detektív leteszi a tollat, a papírost összehajtogatja, azután bemegy Chifor kapitányhoz jelentést tenni, utasítást kérni. A két gyerek várakozón egymásra néz. Mi lesz most? Mindjárt jön az a szigorú detektív nagy nádpálcával. Hajhaj! És mi lesz még az iskolában, ha a tanító ur megtudja?!

Fönn a klinikán, a sebészeti osztály egyik szobájában, öntudatlanul fekszik élőhalott arccal a szerencsétlenül járt kislány. A tanársegéd csak a fejét csóválta. Súlyos, nagyon súlyos eset. A tudomány már aligha tud itt segíteni. Csoda kell történjék: a golyó, az a kis, alig hatmiliméteres ólomgolyó túlmélyen hatolt be a koponyacsontba. És lábujjhegyen akar kiosonni a kórteremből. De a gyerek felriad.

— Mit tettél Béla?... Nem vagy legény Béla... A szemem... Jaj, jaj, jaj... Béla, mit csináltál?

Es nyöszörögve fordul a fal felé. (d. e.)

Uj leszerelési konferenciát hívnak össze

London, június 4. Washingtoni jelentés szerint Harding elnök újabb leszerelési konferenciát akar összehívni, amely mindenekelőtt a hidroavítikával foglalkozzék.

Veszélyben a görög-török egyezmény

Lausanne, június 4. A konferencia munkálataiban újból fennakadás állott be, mivel a törökök a szelvények kérdésében nem akarnak engedni. A szövetségesek most erőteljes lépéssel akarják engedékenységre kényszeríteni a törököket.

Gróf Cernin hazaárulással vádolja Bauer Ottót

Bécs, június 4. A nemzetgyűlésen élénk vita fejlődött ki gróf Cernin Ottokár és Bauer Ottó között, kit Cernin hazaárulással vádolt meg. Ugyan-csak hazaárulással vádolta Renner volt kancellárt is, aki annakidején állítólag arra kérte Stratt Bécsbe kiküldött angol ezredest, vezényeljen ki angol csapatokat Bécs megszállására. A távollevő Rennert védeve, Bauer ezt kiáltotta oda Cerninnek: „Ez hazugság! Vagy Stratt, vagy ön hazudik!“ Cernin erre kijelentette, hogy ennek a ténynek leszógezésére engedélyt kapott Strattól és az elmondottak minden szavát állja.

Legolcsóbban fest, tisztít az

UNIO
gőzmosógymár
Cluj, C. Reg. Ferd. 133

1383

Kandia

karamellák (tej-, kávé- és csokoládéban) megőrköztek

Kérje mindenütt! Minőségük a legkiválóbb!

Fűszer és gyarmatárak
legelőnyösebben

Bermann W.
nagykereskedőnél Cluj,

Piața M. Viteazul 39.
Telefon 76. 1498

Mégseholés soha

nem voltak kaphatók
készen olyan kitéző

**öltönyök,
felöltők,
fluruhák,**

1438

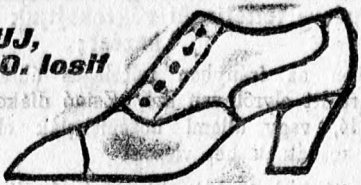
mint most
KATZ és MENDEL
cégnél Cluj, Főter 10. szám.
Szövetek nagy választékban.

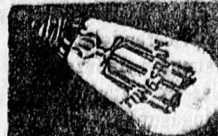
RÖTH cipész

CLUJ,
Str. St. O. Iosif

volt
Szép-
utca

Mégis csak CZINK fest, tisztít vegyileg legszebben, legolcsóbban Cluj

TUNGSRAM

A legjobb villanykörte!
Mindenütt kapható!

Meghalt báró Jósika Sámuel

(Kolozsvár, június 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) Báró Jósika Sámuel, a magyar politika markáns alakja, vasárnap délután meghalt. Az erdélyi magyar kisebbséget, amelynek politikai küzdelmében báró Jósika Sámuel előljárt, halálával súlyos veszteség érte. Báró Jósika rendelkezett azokkal a politikai képességekkel, amelyek a múlt politikusaikat a küzdelmek élére tudták állítani. A múlt politikusa volt, az idő haladásával azonban minden kvalifikáltsága ellenére sem tudott lépést tartani. Képzett, európai modoru férfi, a konzervatívok közül, de azok között is a jószándéku. Az utóbbi időben már nem vett olyan eréllyel részt az erdélyi magyar kisebbség politikai tevékenységében, ez hatását is érezte az erdélyi magyar politika aktivitásának némi lanygulásával. Báró Jósika Sámuel halála országszerte részvétet keltett.

Betegsége és halála

Báró Jósika Sámuel ez év januárja óta betegeskedett. Érelmeszesedés támadta meg. Visszavonult a politikai szerepléstől és egyideig idehaza kezelte magát, később Balatonfüredre utazott, ahol májusig tartózkodott. Néhány héttel ezelőtt, minthogy állapota rosszabodott, föl vitték Budapestre a Liget-szanatóriumba. Betegsége azonban itt sem javult. Orvosai és hozzátartozói közeli katasztrófától féltek és ezért elhatározták, hogy hazahozzák Kolozsvárra. Ez volt különben Jósika Sámuel kívánsága is. A magyar kormány szalonkocsit bocsátott a beteg rendelkezésére, amely Starcea budapesti román követ előzékenysége folytán egész Kolozsvárig lejöhetett. A beteg a fárasztó és hosszú ut alatt egy pillanattal sem tért magához, még a lakásán sem tudta, hogy Kolozsváron van. A vasárnap délelőttöt is teljesen eszméletlenül töltötte és környezete már a legnagyobb aggodalommal vette körül a betegágyat. Egész délelőtt agonizált. Órák hosszat lázasan beszélt. Délután négy óra felé magához tért. Ekkor tudta meg, hogy Kolozsváron van és társát mosollyal mondotta környezetének: — Végtelen boldog vagyok, hogy hazahoztatok.

Egy óra hosszat frissen és látszólag a fájdalomtól megszabadulva beszélgetett. Fél hat körül a nagybeteg kérte, hagyják aludni. A körülötte állók csendben kivonultak a szobákból. Báró Jósika Sámuel feje hátra hanyatlott a párnákra és elaludt. Nem is ébredt fel többet. Mire hozzátartozói és orvosai ismét az ágyához léptek, báró Jósika Sámuel már halott volt.

Báró Jósika Sámuelt ma délelőtt tizenegy órakor temetik a kegyesrendiek templomából a családi sírboltba.

Életrajza

Branyicskai báró Jósika Sámuel 1848 augusztus 23-án született Salzburgban. Atyja báró Jósika Lajos Dobokavármegye főispánja, anyja Bethlen Adél grófnő. Tanulmányait Nagyszébenben kezdte meg, majd Párisban és az angolországi Stronghurstban folytatta és fejezte be. Tanulmányainak befejezése után egy darabig erdélyi birtokain gazdálkodott. Csakhamar azonban élénk részt kezdett venni a közéletben is. 1870-ben Hunyadvármegye, majd 1872-ben Kolozsvármegye főjegyzővé választották. Utóbbi állását egészen 1885-ig viselte, amikor Kolozsvármegye és Kolozsvár város főispánjának neveztek ki.

Három évig töltötte be a főispáni széket. Majd a képviselőházban foglalt helyet, mint a kolozsi kerület képviselője s mint ilyen a szabadelvű párt tagjai sorába lépett. 1893 januárjában belügyi adminisztratív államtitkárrá nevezték ki Hieronimy belügyminiszter mellé. 1895 január 19-én a Bánffy-kabinetben a király személye mellett miniszteri tárcára jelölték és ebben az állásban különösen kiérdemelte I. Ferenc József bizalmát. 1898-ban válik meg a miniszterségtől s ezután egy darabig nem vitt aktív szerepet a politikában. 1910-ben a főrendiház alelnökévé, 1912-ben pedig, Csáky Albin gróf halála után, a főrendiház elnökévé nevezték ki, amely magas állását egészen Tisza István kormányának lemondásáig viselte.

A legutóbbi években báró Jósika Sámuel mint az erdélyi Magyar Párt elnöke szerzett magának érdemeket.

Bethlen párisi tárgyalásainak kulisszatitkai

A Havas-ügynökség hamisítással vádolja a Magyar Távirati Irodát. A miniszterelnök a kormány érdekei szerint informálta a közvéleményt a kölcsönügyről

(Budapest, június 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) A magyar jóvátételi kérdés körül rendkívül érdekes és a kulisszák mögé betekintést engedő konfliktus tört ki szombaton a Magyar Távirati Iroda és a francia Havas-ügynökség között. A párisi távirati iroda azzal vádolja meg a Magyar Távirati Irodát, hogy meghamisította Bethlen párisi tárgyalásairól kiadott közleményeit. A M. T. I. állítólag szándékosan kihagyta a magyar jóvátételi ügyről kiadott Havas-jelentésnek azt a szakaszát, amely így szól: „A Magyarország által felveendő kölcsön egyrésze a jóvátételi összeg kifizetésére fordítandó.” Ezenkívül a M. T. I. a magyar kormány érdekében bizonyos kitételeket csempészett volna be a Havas-ügynökség jelentésébe, olyanokat, amelyek abban egyáltalában nem foglaltak. A M. T. I., lényeges módosítások ellenére, a jóvátételi tárgyalásokról szóló jelentést

mint hivatalos Havas-közlést adta tovább.

A Havas-ügynökség szombaton külön táviratban tiltakozott az eljárás ellen és felszólította az M. T. I.-t, hogy helyreigazítást adjon közre. A M. T. I. a Havas-ügynökség vádjára a következőket állapítja meg: „Egyáltalában nincsen tudomásunk azokról a félreértésekről, amelyeket a Havas-ügynökség a szemünkre hány. Amennyiben csakugyan előfordultak volna tévedések, ez minden valószínűség szerint vagy a párisi leadóállomásnál, vagy valamelyik közbeeső táviróhivatalnál történt. A távirat úgy érkezett Budapestre, ahogyan azt közzéadtuk. Az sem felel meg a valóságnak, hogy a M. T. I. idegen kijelentéseket csempészett be a Havas-ügynökség szövegébe.”

Eddig a két távirati iroda magyarázkodása. Ellenzéki politikai körök véleménye

Hol van az effektív lej?

Kilencszáztízmillió lej egy svájci nagybanknál. Egy kolozsvári kereskedő nyilatkozata

(Kolozsvár, június 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ismeretes, hogy Románia tizenhatmilliárd lejt kitevő bankjegykészletéből legalább hatmilliárd külföldön van. A pénzinség, mely virágzó iparvállalatokat anyagi zavarba dönt, ennek tulajdonítható. Egy másik, talán még súlyosabb hátránya a külföldön levő lej mennyiségnek, hogy a külföldi nagybankok, effektív lej birtokában, kedvük szerint irányítják a lej külföldi árfolyamát.

A kormány belátta, hogy ez az állapot fenn nem tartható. Ezért megbízást adott londoni, párisi és zürichi képviselőinek, hogy az ottani tőzsdéken levő effektív lej mennyiséget vásárolják össze. A kormány ilyen uton legalább egy-kétmilliárd lejt remélt visszahozni az országba. Mint ismeretes azonban, a kormánynak ez a terve nem sikerült, ilyen uton csak negyvenmillió effektív lejt sikerült a külföldi tőzsdékről visszahozni az országba. A kormány körében nem értették a dolgot, már kezdték azt hinni, a megállapítás, hogy a külföldi tőzsdéken öt-hatmilliárd effektív lej van, nem felel meg a valóságnak. A szak-sajtó is ennek a felfogásnak adott kifejezést. Egy kolozsvári exportkereskedő, aki sokat járt a külföldön, a dolgokat más szemmel látva, így informált bennünket:

— Nem csoda, ha a kormány külföldi lejt vásárlási akciója sikertelen maradt. Hiszen a külföldön levő effektív lej nem forog közkezen, mint ahogyan a kormány tévesen hitte, hanem a külföldi nagybankok birtokában van. Ezek pedig semmilyen körülmények között nem hajlandók a lejt készletüket eladni, mert a lejtel még messzemenő spekulációs céljaik vannak. Egyedül a „Schweizerische Bankgesellschaft“ nevű zürichi nagybanknál egyik párisi pénzügyintézet kilencszáztízmillió effektív lejt helyeztetett leltébe. Ezt az egyik ottani igazgató engedélyével saját szememmel láttam. Természetes, hogy ez nem egyedül álló jelenség, más hasonló nagyobb külföldi pénzügyintézetnél is fennáll ez az eset. Ezekután nem is csoda, ha a kormány

szerint egyáltalában nem lehetetlen, hogy a Havas-ügynökség vádjai igazoltak. Ezt annál könnyebben fel lehet tételezni, mert az egész magyar jóvátételi ügy tárgyalásai folyamán állandóan a legellentétebb hírek kerültek forgalomba. Bethlen egyik nap táviratozott, hogy a kölcsönt megadták,

másnap cáfolat érkezett,

a kölcsönt nem adták meg. Azok a nyilatkozatok is, amelyeket a miniszterelnök hazaérkezése után a sajtó képviselői és az egyes politikai pártok reprezentásai előtt tett, annyira ingadozóak voltak és átlátszóan a kormány érdekében voltak beállítva, hogy a két távirati iroda között keletkezett konfliktus szinte előrelátható volt. Alapjában véve: az egész magyar jóvátételi ügyről, Bethlen tárgyalásairól és az elért eredményekről ma is csupán kevesen alkothatnak tiszta képet, akik pedig tudják, hogy valójában mi történt, azok

mélyen hallgatnak.

A „Reggel“ című lap szerint a budapesti nagybankoknak sikerült Svájcban negyvenmillió frank kölcsönt szerezniük. A kormány elhatározta, hogy a kölcsön első részletét a bankok jótállása mellett igénybe veszi.

Vázsonyi Vilmos Ujpesten, Fábian Béla képviselő beszámolóján hosszabb beszédet mondott, amelyen a keresztény jobboldal ellen foglalt állást. Hangoztatta, hogy a miniszterelnöknek választania kell: ő üsse-e le az egységes-párt jobboldali ellenfeleit, vagy azok üssék-e le őt. Rassay és Pakots József hasonló szellemben beszéltek és politikai nihilistáknak nevezték azokat, akik szenvedélyeiknek és érzéseiknek engednek, amikor felekezeti és faj szerint osztályozzák az embereket.

külföldi lejt vásárlási akciója kudarcra végződött. Véleményem szerint a mai körülmények között szó sem lehet az effektív lejnek az országba való visszahozataláról. Csakis racionalisabb eszközökkel lehet a külföldi nagybankok trezorjaiból az ország gazdasági életére oly fontos effektív lej mennyiséget az országba visszahozni.

Huszezer ember tüntetett Londonban az Oroszországgal való háború ellen

London, június 4. A munkásság tegnap a Trafalgar-téren tüntetett az angol kormánynak Oroszországgal szemben folytatott háborús politikája ellen. Több mint huszezer ember vonult végig az utcákon. A szónokok élesen bíralták Curzon magatartását. A Nelson-szobornál táblát függesztettek ki ezzel a felirattal: „Ne legyen háború Oroszországgal! Békét akarunk! Le Curzonnal!” Londonban óriási az izgalom. Valószínűnek tartják, hogy a kormány az utolsó pillanatban változtat politikáján és nem szakítja meg a diplomáciai viszonyt Oroszországgal.

Szerdán adják át az új német jegyzéket

Berlin, június 4. A német jegyzéket szerdán adják át a szövetségeseknek. A jegyzék hat évi moratóriumot és a fizetések harminc évre való felosztását kéri. Biztosítékul felajánlja a vasutak jövedelmét. E célra a vasuti jövedelmet kivennék a költségvetésből. A nagyipar kétszázmillió arany márkás hozzájárulását ötszázmillióra emelik fel. Ennek huszonöt százalékát előzetes teljesítésként azonnal megfizetik. A német kormány ezenkívül felajánlja a szesz- és a dohánymonopólium adóinak fel-emelését.

Bemutakozott az új lengyel kormány

Varsó, június 4. Az országgyűlésen ma bemutatkozott az új kormány. Vitos miniszterelnök felolvasta a kormány programját, amely a külpolitikában az eddigi politika folytatását, a belpolitikában pedig az alkotmányhoz való szigorú ragaszkodást ígéri.

Királypárti lázadásra készülnek Franciaországban

Akciónban a „Király rikkancsai”, Magasállású politikusok vettek részt az összeesküvésben. Házkutatások és letartóztatások. Darmstadtban is föllángolt a kommunista mozgalom

(London, június 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Ruhr-vidéken ismét fellángoltak a kommunista zavargások. Darmstadtban a munkások vasárnap újból tüntetést rendeztek, amely annyira fenyegetővé vált, hogy szegesdróttal kellett elzárni a fontosabb utcákat. A rendőrség páncélos gépkocsikkal vonult ki a tüntetők ellen, beavatkozásra azonban nem került sor.

Düsseldorfból egy látszólag tartósbabban helyreállt a rend. A vasmunkások százszázalékos béremelést és százhuszezer márkát kártérítési átalányt kaptak. Ezzel szemben a francia hatóságok huszonötmillió márkát pénzbüntetést szabtak ki a városra, a telefonvezetékek megrongálásáért.

Mialatt a Ruhr-vidéken ezek az újabb zavargások tartják izgalomban a lakosságot és a megszálló csapatokat, Franciaország belsejében rojalista lázadás ütötte fel fejét.

Az „Action Française”, a királypártiak lapja már hetek óta uszítja a lakosságot a királyság kiáltására. A mozgalom háta mögött Leon Daudet,

az ismert rojalista vezér áll. Vasárnap nyílt összejövetelre került a sor, a „Király rikkancsai” monarchista szervezet tagjai és a köztársaság-érzelmi lakosság között. A „Király rikkancsai” több köztársasági politikust inzultáltak. A járókelőkből feltűnően sokan váltak ki, akik nyíltan a monarchisták mellé állottak. Ezzel demonstrálták monarchista érzelmeiket. A rendőrség közbelépett és több rojalistát letartóztatott.

A tüntetésekkel kapcsolatban a sajtó hevesen támadja a rojalistákat és kijelenti, hogy a köztársasági eszme Franciaországban meg nem ingatható, annak védelmére minden köztársasági pártárványt összefog.

Vasárnap éjjel a „Király rikkancsai” szervezet egyik tagjának lakásán házkutatást tartottak. Több okmányt találtak, amelyek azt bizonyították, hogy a rojalista szervezetek egész Franciaországban zendülést terveztek. Megtalálták ezenkívül a mozgalom résztvevőinek névjegyzékét, amelyben igen sok neves társadalmi és politikai egyéniség szerepel.

A mai valutapiac

Javul a lej. Esnek a nyugati devizák. Zuhan a francia frank. Zürichben esik a német márkát. Berlinben esnek a külföldi értékek

(Kolozsvár, június 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) A lej, amint ez előrelátható volt, a mai párisi tőzsdén tovább javult, a legutóbbi 770-es ártolyamról 785-re emelkedett. A nyugati devizák árfolyama a lej javulásának megfelelően esett. A kereslet svájci frankban és dollárban a múlt hetéhez viszonyítva kezd emelkedni. A kereskedők külföldi devizatartozásukat ismét kezdik fedezni; ez annak tulajdonítható, hogy nem hisznek a lej tartós stabilizálásában. A francia frank esése Zürichben tovább tartott. A mai zürichi zárlatnál már csak 35-77-50-nel jegyezték. Belföldön 12-70 az árfolyama. A német márkát zuhanása a mai zürichi tőzsdén megállott s négy pontot javult is. A zárlatnál azonban megint esett, 72-vel jegyezték. Mindennek ellenére a berlini tőzsdén a külföldi értékek estek. A dollár a legmagasabb 78250-es ártolyamról 77300-ra esett.

Irányzat: Lejben további hullámlás, francia frankban, márkában esés.

Június 4-én 100 lejért fizettek Kolozsvárt:
3300—3400 magyar koronát,
36000—36200 osztrák koronát,
7-87—7-88 francia frankot,
2-87—2-88 svájci frankot,
0-51—0-51¹/₂ dollárt,
11-05—11-10 olasz lírát,
39500—40000 német márkát.

Valutapiac június 4-én:

Bukarest. Devizák: Páris 1270, London 907, Newyork 196, Róma 925, Zürich 3675, Prága 575, Bécs 28-75, Budapest 3-85, Berlin 2585.

Bukarest. Valuták: Márka 40—42, léva 150—160, török lira 110—115, font sterling 900—905, francia frank 1330—1340, svájci frank 34—35, lira 900—910, drachma 270—280, dinár 210—215, dollár 192—193, Napoleon 720—730, osztrák korona 29—30, magyar korona 400—430, cseh korona 590—600, lengyel márkát 40—45.

Zürich. Nyitás—Zárlat: Berlin 75—72, Newyork 553-75—553¹/₂, London 2563—2563¹/₂, Páris 3590—3577¹/₂, Milano 2592¹/₂—2590, Prága 1657¹/₂—1659, Budapest 10¹/₂—10¹/₄, Bolgrád 665—680, Bukarest —, Varsó 100—87, Bécs 78—78¹/₄, Bécs lebélyezett 78.

Modern üvegesiszolda és tükönárugyár

PÉCHY ÉS TÁRSA

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD),
STR. SAGUNA (KAPUCINUS-U.) 20

Készíti a legjobb tükroket és butor-
üvegeket minden Ujrafoncsorozás
méretben és
mennyiségben! Kérjen árajánlatot

Rothmann Márton szabókellékek és Cluj, str. Matia (v. Mátyás kir.-utca) 2. sz.
rövidáru raktára. Eladás nagyban és kicsinyben. Vidékimegronuléseket postánészközlők

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja.

Az Uj Kelet cikkeinek utányomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Előfizetési árak: Egy hónapra 60 lei, negyedévre 170 lei, félévre 320 lei, egész évre 620 lei.

Felelős szerkesztő: Marlon Ernő dr.

— **A görög külügyminiszter Bukarestben.** Bukarestből jelentik: Alexandris görög külügyminiszter tegnap este ideérkezett. A miniszter kijelentette, azért jött Romániába, hogy megköszönje a román delegációnak Lausanneban tanusított támogatását.

— **Tömeges tisztviselőelbocsátás a város szolgálatából.** Megirtuk, hogy a belügyi kormány egyik megbízottjával megvizsgáltatta Kolozsvár város költségvetését. E vizsgálat eredménye az volt, hogy a belügyminiszterhez jóváhagyás céljából felterjesztett költségvetés a kiadások tételeit a miniszter negyven százalékkal csökkentette. Ez azt jelenti, hogy a tisztviselők fizetésénél kilenc hónap alatt kétmilliót kell megtakarítani. A tanács a kényszerhelyzetben körülbelül száznegy tisztviselő elbocsátását vette tervbe, hogy ilyen módon tegyen eleget a belügyminiszter takarékosági utasításának. Valószínű, hogy ez a tisztviselő kontinges a kisebb fizetésű tisztviselők közül fog kitelni. A kérdést másként is meg lehetett volna oldani, úgy hogy a város összes tisztviselői fizetésük negyven százalékáról lemondjanak. E tekintetben azonban a tisztviselők nem egységesek és így valószínű, hogy a kedden délelőtt megtartandó tanácsülésen a tanács már össze is fogja állítani az állástalanságra itelt tisztviselők névsorát. A költségvetés csökkentésének egy-két szomorú jelensége már mutatkozik. Az utcaseprők, minthogy nem kapták meg fizetésüket, tegnap már nem dolgoztak. A gazdaságban foglalkoztatott szolgák ugyanezen oknál fogva szintén beszüntették a munkát.

— **Kifizetik a rendőrség emelt fizetését.** Ma érkezett vissza Bukarestből a kolozsvári rendőrprefektúra egyik tisztviselője, aki a felemelt fizetések folyósítása ügyében járt el a belügyminiszteriumban. Az új fizetési pótlék a rangosztályok szerint 100 és 1400 lei között változik s ezt a különbséget a júniusi fizetéssel együtt holnap fogja az adóhivatal kifizetni.

— **Az agrárbizottság megkezdte a házhelyek kisajátítását.** A kolozsvári agrárbizottság a külső ingatlanok kisajátítási műveletét ma kezdte meg. A bizottság a következő tagokból áll: Crucin táblabíró, Porutiu Emil görög katolikus lelkész, Timoftace gazdasági tanácsos, jegyző Miksa, telekkönyvvezető. A bizottság az agrárreformról alkotott törvény értelmében a város határáról ezer méter szélességben házépítési, illetve városfejlesztési célból bármely területet kisajátíthat. A művelet megkezdése előtt a városi tanács és az agrárbizottság között ellentétek merültek fel, mert a tanács a város kiépítését a Donát-ut felé, az erdélyi római katolikus státus kisajátított területein akarja elérni. Az agrárbizottság azonban Szamosfalva felé kívánja a nagyobb területek kisajátítását, legfőbbképpen azért, mert a státus területeit az állam a maga részére, valószínűleg gazdasági akadémia mintaföldjeinek akarja kihasítani. A kisajátítás — akár a városi tanács, akár a földmivélségügyi részort tervezete győz — csak öszre készül el. A kisajátított területeket tisztviselők és munkások között fogják kiosztani azzal a kötelezettséggel, hogy öt éven belül ezeken a területeken lakóházakat építenek.

— **Kedvezően haladnak a moratórium tárgyalások.** Bukarestből jelentik: Luca Niculescu, aki a román kereskedők megbízásából a külföldi tartozások rendezésének ügyében a tárgyalásokat vezette, hazaérkezett. Niculescu kijelentette, hogy valószínűleg sikerül megállapodást kötni a francia és belga kereskedőkkel, a Londonban kötött egyezmény alapján, azonban azt a feltételt teszi hozzá, ha a román valuta közben megjavul, a moratóriumra vonatkozó pontok érvényüket veszítik.

Eredeti gyári
árak!

Eredeti gyári
árak!

„HELIOS“

kötött-szövött árugyár lerakata
Cluj, Piața Unirii
(Fötér)

Óriási választék kötött és szövött
árugyárban, harisnyák és keztyűkben!

**Harisnya, keztyű és kötött-
árugyárkülönlegességek
eredeti gyári árban**

BLATT

kötött-szövött áruház
Cluj-Kolozsvár, Fötér 13

— **Az egyesült ellenék nagygyűlése.** Bukarestből jelentik: Tegnap a Dáciában az egyesült ellenék nagygyűlést tartott, amelyen Halippa és Jacobescu a beszarabiai helyzetről beszéltek és vádolták a kormányt, hogy kibújik a vizsgálat alól. Mihalache azt mondja, azért zárták ki a parlamentből, mivel rámutatott a kormány visszaéléseire és arra a politikára, amely romlásba dönti az országot. Madgearu az Argetoianu-féle bonokról és a resciai törvényjavaslatról beszél. Lupu pedig a liberálisok beszarabiai tevékenységét tette éles kritika tárgyává. Maniu Gyula szólalt fel ezután, aki rendíthetetlenül bizik a győzelemben, mert az igazság és erkölcs az ellenék oldalán van. A népgyűlés után a hallgatóság nyugodtan szétoszlott. A kivonult katonaság megakadályozott minden tüntetést.

— **A parlamenti ciklus utolsó akkordjai.** Az „Adeverul” értesülése szerint a parlamenti többség tagjai hétfőn este értekezletet tartanak, amelyen a miniszterelnök köszönetet fog mondani az ülészekben tanúsított támogatásukért és kéri fogja, hogy a párt tagjai válasszák meg argesi püspöknek Dumai, a metropolita primás unokáját.

— **A trónörökös a postai szállítás megbízhatatlansága ellen.** Bukarestből jelentik: Károly trónörökös ma délelőtt tíz óra tizenhat perccor futott be Cadillac-gépén a kolozsvári utcai vámhoz. A vámnál Peter Julian prefektus üdvözölte a trónörökösöt, aki aziránt érdeklődött, nem-e érkezett levél számára. Mikor arról értesült, hogy nem érkezett levele, erős hangon kelt ki a postai szállítás körüli anomáliák ellen és felszólította a prefektust, a posta tarthatatlan viszonyait erélyes intézkedésekkel orvosolja.

— **A vámtanács határozatai.** Bukarestből jelentik: Az országos vámtanács elhatározta a kiviteli és behozatali vámoknak újból való megállapítását. Eddig a kiviteli cikkek közül az élőállat, a hus, disznóhús, tojás, széna, búktüzifa, cserfa kiviteli illetékeit, a behozatali cikkek közül pedig a cipőkrém, vazelin, a kausuk és fémárúk vámtételeit állapították meg. A vámtanács javasolta továbbá a zabszalmának négyezer lejfel való megvámolását vagononként; az árpaszalmának háromezer lejfel, a búzaszalmának és rozszalmának, pedig kétezer lejfel való megvámolását vagononként. A vastörmelék száz kilója után öt lei vám szedhető. Sás, káka, nádfontat kiviteli váma száz kiló után öt lei. A tölgy, tűzifa, cser és kocányos tölgy vagononként ötszáz lej. A sajtneműek után tíz lej fizetendő száz kiló után. A vámtételek Bratianu Vintila pénzügyminiszter hozzájárulásával véglegesítették.

— **A munkaadók szövetségének választmányi ülése Kolozsváron.** A munkaadók szövetsége szombaton délután öt órakor választmányi ülést tartott Kolozsváron, amelyen a munkaadókat és gyáripárosokat súlyosabban érdeklő kérdések kerültek szónyegre. Az Uj Kelet a tárgysorozatát már annakidején ismertette. Az ülésen egyébként az a felfogás uralkodott, hogy a termelők úgy a munkásbiztosítópénztárak, mint a szállítási és egyéb ügyek tekintetében csak úgy érhetnek el a közgazdaságra és az érdekeltekre egyaránt hasznos eredményeket, ha egyöntetien és kártartóan lépnek fel. Ez alkalommal a választmányi ülésen résztvevő faegyesületi tagok kijelentették, hogy a CFR.-nek szállítandó ötszázhuszer tűzfifa arányos elosztása céljából a Faegyesület összes körzeteiben s így a kolozsváriiban is már jórészt összeirták a fatermelők és fakeszerek bejelentéseit. Minthogy a bejelentések elfogadásának határnapján június 7-ikét állapították meg, ezáltal is felkértek az egyesületen kívül álló fatermelőket és fakeszereket, hogy saját érdekükben jelentsék be, hány vagon tűzfifát tudnának 1924 június elsejéig forgalmazni, mert akik ezt nem teszik, ezidén a CFR.-től egyetlen vagon kiutalására nem számíthatnak.

— **Megszökött az elszámolás elől.** Thuri Elemér kolozsvári lakos, az egykori Thalia-kávéház volt tulajdonosa, már hetekkel ezelőtt átadott Vajna István mechanikussegédnek egy tízezer lej értékű cukorörölgépet, hogy adja el. Vajna a gépet eladta, de a pénzzel nem számolt el és amikor Thuri megsürgette, elhagyta az állását és megszökött Kolozsvárról. A rendőrség körözi.

— **Felozlatták a kolozsvári lakbérleti hivatalt.** Kolozsváron is megszüntették a lakbérleti hivatalt. A felozlató rendelet szombaton érkezett Kolozsvárra. A belügyminiszter táviratában utasította Ivan lakbérleti főnököt, hogy a hivatalt likvidálja, a tisztviselőket bocsássa el, az irattárt pedig adja át a rendőrségen működő lakáshivatalnak. Cruicu táblabíró, a lakbérleti bizottság elnöke kijelentette, hogy a folyamatban levő ügyeket még elintézik, de újabb bonokat már nem állíthat ki a hivatal.

— **A mészárosok mozgalmái.** A kolozsvári mészárosok negyvenfogu küldöttséget menesztenek Bukarestbe, ahol a belügyminiszter előtt tiltakozni fognak az ármaximálások, az uszorabíróságok működése és a spekulatívnyak rájuk vonatkozó sérelmes pontjai ellen. Követelni fogják a szabad kereskedelmet és az iparfejlesztést előmozdító állami intézkedéseket. A mészárosok egyébként országos szövetségben akarnak szervezkedni és szövetségi alapon pénzügyintézetet akarnak létesíteni.

— **Ujabb antiszemita zavargás készül Bukarestben.** Bukarestből jelentik: Az „Adeverul” jelentése szerint a fővárosban újabb antiszemita zavargásokat készítenek elő. A hatóságok a tervekről pontosan vannak informálva.

— **Elzárták a Bocskay-téri kisparkot.** A kolozsvári görög keleti katedrális helyéül kijelölt kisparkot szombaton reggel elzárták. A bejáratokat bedeszkázták és hozzáfogtak a sétatér fáihoz kiirtásához. Tegnap délután bizottság szállott ki, amely pontosan kijelölte azt a területet, amelyen az ortodox székelyház fel fog épülni. Az építkezést még júniusban megkezdik.

— **Jégeső pusztított Nagybanján.** Nemcsak a kolozsvári határban tett kárt a minapi jégeső, hanem Nagybanján is, ahol — mint onnan jelentik — péntek este óriási jéges zápor volt. Diónagyságu jégdarabok zuhogtak. A városban alig maradt ép ablak. A szőlőt teljesen tönkretette, a gyümölcsstermésben pedig érzékeny kárt okozott a jégzáró, amelyhez hasonlóra husz-évre. visszamenőleg sem emlékeznek. A vidéken a jégeső enyhébb lefolyású volt.

— **Kidobták, mert a saját lakásában mulatott.** Kün a kolozsvári gyári negyedben, túl a vasuti állomáson van a Nádas-tér, amelynek 3. számú házában Pantilie János, ennek fia, János és sógora, Mátyás Elek kolozsvári lakosoknak egy kis korcsmájuk van a földszinten. Fönn az emeleten lakik Ciple János, aki a minap egy kis mulatságot csapott otthon. Az 170 tulajdonosai egy darabig túrték, hogy énekeljen és táncoljon a fejük fölött, de végül mégis megsokalták. Fölmentek hozzá és erélyesen felszólították, hogy hagyja abba a táncot, mert vékony a padló s rájuk talal szakadni. Ciple azzal válaszolt, hogy a saját lakásában azt teheti, ami neki tetszik. Pantilie Jánosék erre nekiestek, agyabafőbe verték és kidobták a lakásából. Ciple magánlakásért és súlyos testisértés címén feljelentést tett ellenük az ügyészségen, mely az ügy iratait áttette a rendőrséghez, hogy folytassa le a nyomozást.

— **Friedrich Szmirnába utazott.** Budapestről jelentik: Friedrich István hétfőn tizenegy magyar mérnök társaságában Szmirnába utazott.

— **Negyedmillió lopás.** Marosvásárhelyről jelentik: A Leszámitoló Bank pénztárhelyiségében a legnagyobb forgalom közepette eddig ismeretlen tettes a pénztárbokról kétszázhetvenöt ezer lej tartalmazó bankköteget lopott el. A rendőrség megindította a nyomozást.

— **Ujabb letartóztatások a Lahman-család kiirtása miatt.** Budapestről jelentik: A Lahman-család kiirtása miatt újabb letartóztatások történtek. Letartóztatták Kanosai Dezsőt a gyilkosságban való bűnrészesség miatt, Tóth Józsefnét, aki a meggyilkolt Lahman-leány ékszerait és ruhaneműjét viselte, orgazdaság miatt, Kanosai Dezsőné magánokirathamisítás miatt, Szegi Máriát bűnpártolásért és Bocz Istvánt, aki Kövesnének a mérget adta, a gyilkosságban való bűnrészesség miatt. A nyomozás tovább tart.

* **Orvosi hír.** Prof. Dr. Veress Ferenc külföldről hazakerkezett.

— **Rendőri hírek.** Berde Józsefné kolozsvári lakos feljelentést tett P. György kiskoru ellen, aki Ferdinand király-ut 20. szám alatti tözsdéjéből százhuszonnégy képeslapot lopott el. A fiut, aki beismerte, hogy már többször meglopta, letartóztatták. — Meiss Ottó állami tisztviselő feljelentést adott be cselédje, Tencán Anna ellen, aki megszökött és több ezer lej értékű fehérneműt és ezüstneműt vitt magával. — Kardos János szerkesztőségi szolgától a sétatérén ismeretlen tettesek ellopták pénztárcáját, amelyben hatszáz lejen kívül két zálogcédula és okmányai voltak. — Forgács Miklós biztosítótársasági pénztárnok háromezerhatszázhárom lej adott át Balázs Károly hivatalszolgának, hogy vigye a postára. A szolgál a pénzzel együtt megszökött. — Traurig Bernát kolozsvári kereskedő feljelentést tett Lázár Abraham utazó ellen, akinek másfél évvel ezelőtt három ezer lej adott előlegül, hogy annak ellenében nagyobb tétel árut szállítson le. Azóta az áru sem érkezett meg, Lázár sem mutatkozott. — A máriaradnai csendőrség táviratilag értesítette a kolozsvári rendőrséget, hogy dr. Uradin ottani ügyvéd cselédje, Kral Hermina május végén Kolozsvár felé megszökött. A cseléd több mint huszezer lej értékű ruhaneműt és ékszert lopott el gazdájától. — A kolozsvári klinikák főportása, Turdesan János feljelentést tett ismeretlen tettes ellen, aki a vasuti állomáson ellopta a pénztárcáját, amelyben négyezeröttszáz lej, a kinevezési okmánya és több fontos irat volt. — Orbán János éjjeli őrt tegnap este Molnár János nevű társa minden ok nélkül baltával megtámadta és megakarta ölni. Orbán ma feljelentette veszedelmes kollégáját a rendőrségen. — A temesvári ügyészség elfogatási parancsot adott ki Dik József és Csáki Albert ottani lakosok ellen, akik Getter János temesvári kereskedőt több ezer lej erejéig meglopták. — Muntean Mária állami hivatalnoknő lakásán a múlt éjjel betörők jártak, akik minden ruháját és ezer lej kitévő készpénzét ellopták. A rendőrség valamennyi esetben bevezette a nyomozást.

— **Eljegyzés.** Horváth Olivér Bukarest (Dicosanmartin), a Nedeleanu & Cie cég beltagja, eljegyezte Cereanu Alexandrina urleányt Bukarestből.

* **Értesítés.** Van szerencsénk a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, hogy Fötér 12. szám alatt levő illatszertárunkat egy a modern korak megfelelő **babakelengye, gyerekruha,** nő- és férfifehérnemű, harisnya, játékaru és gyermekkosci áruházzá bővítettük ki, melynek vezetésére sikerült a „Herkules” babiház előnyösen ismert tulajdonosát, Löbl Imre urat megnyernünk. Szives tndomásulvétel végett közöljük, hogy baba, nő- és férfikelengyékert mérték szerint a leggyyszerűbbtől a legtinomabbig saját műhelyünkben legszebb kivitelben készítünk. Állandó nagy raktárt tartunk gyerekruha modellekből. Berlini „Brenabor” gyermekkosci kizárólagos elárúsítása. A nagyérdemű közönség eddig tanúsított szives támogatását kérjük. **László & Comp.**

* **Kiárúsítás.** Papír, rövid- és norinbergi áruknak kiárúsítása nagyban megkezdődik cégváltozás miatt 1923 június hó 5-től 15-ig Erdélyi és Kovács cégnél Cluj, Str. Regina Maria (volt Deák Ferenc-utca) 37.

* **Dr. Sebestyén József és dr. Fischer Tivadar** ügyvédek irodájukat Piata Unirii 6. szám alól **Piata Unirii 20.** szám alá, a Kereskedelmi Hitelintézet Rt. épületébe helyezték át.

* **Tapéták** a legmodernebb és művészi kivitelben, bársony, selyem és legszebb mintákban kaphatók a Friedmann-féle könyvkereskedésben Kolozsvárt, Fötér 26. Szobák és lakások tapétázását vállalom. Minták vételkötelezettség nélküli megtekinthetők.

* **Bürger-gyárak Tg.-Mures** vegyszeti osztálya szállít minden mennyiségben **terpentint** és ásványolajmentes **carbolineumot.**

* **Elegáns tavaszi ruhákra** legujabb divatu himzések divatlap szerint gyönyörűen készülnék a „Mühimző szalonban” Str. Memorandului 15. (v. Unió-u.) Ugyanott plisszirozás, gouvrirozás minden nagyságban.

* **Tennisz és uszófelszerelések,** tornacikkek nagy választékban érkeztek Sugár & Co. sportárut házába Cluj, Calea Victoriei 5. (v. Kossuth Lajos-utca.) Tenniszütők hurozását és javítását vállalja. Kérjen árjegyzéket.

Közgazdaság

A Sfatul választmányi ülése. Kedden este 7 órakor a kolozsvári Kereskedők Tanácsa a Sfatul helyiségében ülést tart, amelyen szóba kerül a helyiségek fentartása és a Sfatul jövedelmeinek ügye. A Kolozsváron felállítandó tőzsde ügye is szóba került és minden valószínűség szerint hosszabb vitára fog alkalmat adni. A Sfatul elnökének, Evian dr.-nak ugyanis a tőzsde felállítására vonatkozólag más tervei vannak, mint a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara által előterjesztett tervezetben foglaltaknak.

A választott bíróság ügye. Kedden délután öt órakor a kolozsvári közgazdasági élet összes közületei, a gyáriparosok, a munkaadók, a gabona szindikátus, a Sfatul, a kereskedelmi kamara és a többi ipari és kereskedelmi egyesületek és szövetségek közös értekezletet tartanak, amelyen megvitatják dr. Foris Lajos ügyvéd és közgazdasági író állandó jellegű választott bíróságának tervezetét. Az egyes szakmák ezuttal be fogják terjeszteni a választott bíróság szabályzatára vonatkozó észrevételeiket és a szakmák különös helyzetére való tekintettel megfelelő módosításokat fognak ajánlani.

A vámbelijentésekhez az eredeti számlákat és román fordításukat kell csatolni. Bukarestből jelentik: A pénzügyminiszter elrendelte, hogy a szállítási irodák a jövőben az általuk kiállítandó export és import vámbelijentésekhez három példányu eredeti számlát csatoljanak. A külföldi számlák román fordítását csatolni kell, bármilyen nyelven legyenek is kiállítva.

A dinár karrierje. A jugoszláv pénznem, a dinár, az utóbbi időben a cseh korona gyors emelkedéséhez hasonlóan javul Zürichben. Még tíz nappal ezelőtt 5'85-tel jegyezték Zürichben, ma 680 az árfolyama. Az emelkedés Stojadinovic jugoszláv pénzügyminiszter deflációs pénzügyi politikájának tulajdonítható. Ha a pénzügyminiszter tovább is kitart a deflációs politika mellett — ami a nyilatkozatai szerint bizonyosra vehető — a dinár el fogja érni a cseh korona magas árfolyamát. Eppen ezért ajánlatos azoknak a kereskedőknek, akiknek dinártartozásuk van, hogy ezt most fedezzék, nehogy a cseh koronával történetek megismétlődjenek. A tartozások fedezése most könnyen történhet meg, mert a belföldi pénzpiac még nem eszkomptálta a dinár nagyarányu zürichi emelkedését.

Bécsbe irányították az első állattranszportot. Megirtuk, hogy június elsejével életbe lépett az új állatkivitel rezsim, amely régi és újabb kiadandó permiszek alapján engedélyezi a szarvasmarha kivitelét. Az iparügyi minisztériumban már megkezték a kiviteli engedélyek kiadását, amiket azonban elsősorban azoknak adnak, akik már a kivitel betiltása előtt benyújtották erre vonatkozó kérvényüket. Június elseje óta Kolozsvárról most indították el az első nagyobb transzportot, 120 vagon marháat Budapestre át Bécsbe.

Csehszlovák kereskedelmi delegáció érkezik Romániába. Június folyamán csehszlovákiai kereskedők és gyárosok delegációja érkezik Romániába. Az utazás célja egyrészt Románia gazdasági helyzetének és viszonyainak tanulmányozása, másrészt azoknak a kapcsolatoknak a megerősítése, amelyek a két országot gazdaságilag egymáshoz kötik. A csehszlovák kiküldöttek Bukaresten kívül fel fogják keresni Románia nagyobb kereskedelmi gócpontjait, így Kolozsvárt is.

Az Erdélyi bank és takarékpénztár rt. f. hó 3-án, vasárnap tartotta meg XXVIII. évi rendes közgyűlést gróf Wass Béla elnöklete alatt, nagyszámu részvényes jelenlétében. A közgyűlésen az igazgatóság bejelentette, hogy az alaptőkének 6 millió lejről 40 millió lejre való fel-emelését múlt évben sikerrel végrehajtotta. A részvénybírtokban beállott változás következtében Büchler Lajos, Capitaneanu N., Conrad Otto, Ehrenstein Norbert, Fehér Miksa, Kaufmann Oszkár, Lendvay Emil, Pantazi Em., Pherekide Mihály, gróf Claude de Seze urak igazgatósági tagságukról lemondottak. Helyetük az igazgatóság tagjaivá megválasztottak gróf

Bethlen Béla, Czell Konrád, Klein Viktor, Dr. Papp József, Dr. Pordea Gusztáv, Theoderescu Constantin, Totis Rezső urak. A felügyelő bizottságba egy év tartamára megválasztotta a közgyűlés gróf Horváth Tholdy Rudolf, dr. Utalea Octavian, dr. Pop Julián, Puskás István, Vikol Kálmán urakat. A napirend letárgyalása után az elnök meleg szavakban emlékezett meg Lendvay Emil urról, ki 42 évi munkásság után, mielőtt 27 és fél évet mint az Erdélyi bank vezérigazgatója töltött el, az intézettől teljesen megvált.

* **Nem szabad hitelezni,** csak pontos és megbízható információ alapján. Románia legnagyobb információs irodája a Radio R. T. információs osztálya. Cluj, Postafiók 127.

SPORT

A vasárnapi bajnoki mérkőzések

(Kolozsvár, június 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) Mérsékelt érdeklődés kísérte a vasárnapi bajnoki játékokat, melyek az erőviszonyoknak megfelelő eredménnyel végződtek. Szenzációt csak a CFR egynéhány játékosának megdöbbentően durva és életveszélyes játéka keltett, ami ma holnap a kolozsvári pályán már kezd mindennaposává válni. A jobbizlésű közönségnek a felemelt helyaru futballmérkőzésekkel való kényserterü távolmaradásához sokban hozzá fog járulni a mérkőzéseket végigszemlélő közönség egyrészenek kritikátlan viselkedése. Mégis lehetetlen, hogy a drága belépti díjat fizető közönségnek botrányos ordítást és reprodukálhatatlan kifejezéseket kellessen végighallgatnia azért, mert valamelyik csapatot különösebben kedveli vagy ellenszenvenze vele.

Universitatea — KMTÉ 2:0 (1:0). Az egyetemi csapat a sok mérkőzéstől fáradtan, kedv nélkül játszott, ennek ellenére sokkal jobb volt ellenfelénél és a győzelmet teljesen megérdemelte. A munkáscsapat, bár láthatóan nagy ambícióval és lelkesedéssel küzdött, csatárjainak tehetetlensége következtében keptelen volt eredményt elérni. A szimpatikus munkáscsapatnak jelenlegi összeállításában igen kevés esélye van jobb eredmények elérésére. Az első félidő gólját Bonciucut lövi a félidő vége felé. A második félidőben Guga egyéni játéka juttatja az egyetemieket a második gólhoz. Az Univeritateaból a góllövők, Deutsch és Curca váltak ki. A munkáscsapat védelméből kivált Fövényi centerhalf. Czinczár jó bíró volt.

Haggibbor — CFR 2:0 (1:0). Bíró: Koncz Rudolf. A Haggibbor szokott formáján mályen alól játszott, csak játékosainak nagyobb rutinja és állóképessége folytán jutott győzelemhez. A CFR bár jobban játszott mint ellenfele, nem tudott eredményt elérni, mert több játékos a legjobb helyzeteket is feláldozta, hogy minél nagyobbat rughasson az ellenfél — gyomrába. Különösen kivált abban Ujfalvi, aki csodálatos módon elkerülte a kiállítását és végigrugdoshatta a mérkőzést. Az első félidőben kölcsönösen támad a két csapat. Egynehány visszatartó durvaság teszi csak izgalmasá a játékot. A második félidőben a CFR-nek van több jó helyzete, de játékosai gól helyett az ellenfelet rugdalják. A Haggibbor góljait az első félidőben Braun, másodikban Mózes lövi. A mezőny fejjobb embere Lazarovits, a CFR-ben a Végh testvérek.

A NAC — Egyetértés mérkőzés. Nagyváradról jelentik: Nagyváradon a NAC — Egyetértés barátságos mérkőzés 1:0 arányban végződött a NAC javára. A mérkőzést mint bajnoki döntőt hirdették, felemelt beléptidíjakat szedtek, a mérkőzés végén aztán tudatták a közönséggel, hogy csak barátságos volt a játék, mert az eredetileg felkért bíró érthetetlen okokból távol maradt és szükségbíró vezette a mérkőzést.

Budapesti futballeredmények. MTK — MAFC 9:0, UTE — KAC 4:1, FTC — III-ik kerület 3:2, MAC — Törökvs 1:0. Meglepetés. Zugló — VAC 1:0. Meglepetés. Másodosztályban „33” — BEAC 1:0, a „33” ezen győzelmével bejut az első osztályba.

Az FTC atlétikai versenyének eredményei. Magasugrás 1. Pesti (FTC) 184 cm Gerelyvetés: 1. Gyurkó (FTC) 52 m. 62 cm. Sikfutas

1500 m. 1. Némethy (FTC) 4 p. 10 mp. 5000 m. sikfutas 1. Kulcsár (MAFC) 15 p. 47.2 mp. Rudugrás: 1. Hadházi 100 m. Sikfutas 1. Gerő (KAOE) 10.9 mp. Sulydobás: 1. Bedő (BEAC) 13 m. 21 cm. 400 m. sikfutas: 1. Kurunczy (KAOE) 50.1 mp. Diszkoszvetés: 1. Csejthei (BEAC) 42 m. 16 cm. 100 m. Gátfutas: 1. Püspöki (MAC) 15.5 mp. 3000 m. sikfutas: 1. Némethy (FTC) 8 p. 54.8 mp. 800 m. sikfutasban 1. Benedek (MAC) 1 p. 59.8 mp. Távolugrás: 1. Molnár (MAC) 6 m. 71 cm. 3 x 1000 m. meghívási verseny, győztes MTK csapata, idő 8 p. 9 mp. Gross, Görög, Fonyó. E verseny alapján jelölik ki a párisi atlétikai viadalon résztvevő magyar atlétákat. A versenyen indult svéd atléták sehoh nem győztek.

Az automobilverseny eredménye. A feleki uton megrendezett 5 kilométeres gyorsasági verseny, melyen a trónörökös is résztvett, a következő eredménnyel végződött: 1. Mercedes-gyár automobíljá 4 p. 8 mp., vezetője Merz sofför. 2. Bibescu herceg Cadillac-gépe 4 p. 46 mp. 3. Károly trónörökös Cadillac-gépe, melyet a trónörökös személyesen vezetett, 5 p. 54 mp. A trónörökös, miután saját gépe megromlódott, tartalékgépen vett részt a versenyen. A többi résztvevők 6 percen felüli efeményt értek el. Az autoversenyt 200 terítékü bankett követte, melyen a trónörökös is résztvett.

SZINHÁZ - MŰVÉSZET

Levendula. (Operettbemutató a kolozsvári Magyar Színházban.) Előre tudtuk, hogy Schumann, Schubert és Chopin drága muzsikájával fognak találkozni, azt is tudtuk, hogy a legromantikusabb magyar bohémélet történelmi alakjai, Dériné ifiasszony, Szentpéteri és Megyeri hivatgatnak a librettóból: érthető, ha a közönség nagy várakozással nézett a bemutatató elé. Muzsikán és librettón nem is mulott semmi. Hogy a fogadtatás mégis feltűnően hűvös volt, annak kizáróan a hangyag rendezés, gondtalan betanítás és érthetetlenül rossz szereposztás volt az oka. A librettó Dériné ifiasszony szerelmi életéből ragad ki egy intermezót, az eimaradhatatlan bonyodalmakkal és az utolsó felvonásban a szentimentális drámai megoldással. Elégző kedves és tartalmas ahhoz, hogy megfelelő diszletek és rendezés keretében illő háttérrel adjon Schumann és Schubert dalainak. A színház azonban mintha csak szantszándékkal és vesvállal hányta volna a színpadra legkopottabb diszleteit. Még ennél is súlyosabb mulasztás terheli a karmestereket. Az ő kötelességük az énekszámokat a szereplő énekesek hanganyagához áthangolni. Ha ezt megtették volna, akkor megkimélték volna a két főszereplőt, Réthelyt Szentpéteri szerepében és Fajk Rózsit Kamilla grófné szerepében, hogy kinosan vergődjenek a nem nekik megfelelő magas hangokkal. Ha már a közönség és a színészek nem is, de Schumann, Schubert és Chopin megérdemelték volna ezt a kis szívességet a karmestertől. Végül a szereposztás érthetetlen tévedése volt, hogy Kamilla szerepét Fajk Rózsival játsztatták. Kisebb szerepekben Fajk Rózsit nagyon is megállja a helyét, kár volt rossz estét szerezni ezzel a kiosztással a művésznőnek és a közönségnek egyaránt. Ennyi hiba aztán indokoltá tette a közönség fagyos hangulatát. Ha a nagyszerű operett mégse bukott meg csufosan, ez kizáróan négy színésznek köszönhető: elsősorban Miklóssy Margitnak, aki egy szerelemrevágó vénleány szerepében minden komikai tehetséget a színpadra vitte és harsogó kacajra ingerelt minden mozdulattal. A női főszerepet, Dériné ifiasszonyt Neményi Lili alakította és énekelte. Ebben a szép, fiatal színészeányban nagy drámai, tehetség van és tisztacsengésű kellemes hangján lágyan muzsikáltak a bidermaier szentimentális dalai. Somogyi Emmi a szubretszerepben elragadóan bájos volt. A férfi-szereplők közül egyedül Berki Józka állott feladata magaslatán: Megyeri szerepében és Cselle Lajos egy kisebb prózaszerepben. (G.)

Heti műsor

Kedd: Levendula. (operettjondság 4-szer. Rendes helyárrakkal. Napi bérlet 141 sz. C. Sorozatszám: 423.)
Szerda: Levendula. (Operettjondság, 5 ódször. Rendes helyárrakkal. Napi bérlet 142. A Sorozatszám: 424.)

Csütörtök: Hol a férjem? (Ujdonság, először. Kálmán Sári vendégjátékával. Premier. hely-árakkal. Premier bérlet 57. sz. Sorozat-szám: 425.)

A színházi iroda hírei:

A kerti színpad megnyitása. Rendkívül szimpátiával és érdeklődéssel fogadta a közönség a színháznak azt az ötletét, hogy a kényelmes kerti színházat a hét végén, szombaton este fél 11 órakor megnyitja. Egyelőre a színház az éjjeli előadásokat fogja ott tartani. Kényelmes ülészek, hűs és friss levegőben, akinek tetszik dohányozva, élvezheti ott az előadásokat. Első előadásul szombaton fél 11 órakor a Fenevad spanyol vígjáték fog színpadra kerülni. A helyárak rendesek, a jegyek már most megválthatók a színház pénztáránál. Kedvezőtlen idő esetén az előadást a színház belsejében tartják meg.

Hol a férjem? Csütörtökön este fogják bemutatni a párisi színházi évad legnagyobb szenzációját a Hol a férjem című rendkívül mulatságos francia vígjátékot. Pénteken megismétlik a Hol a férjem előadását.

Karinthy Frigyes és Zsolt Béla matinéja. Az elmaradt Karinthy-matinét vasárnap délelőtt tartják meg a Magyar Színházban premier hely-árakkal 11 órai kezdettel. Az elmaradt előadásra megváltott jegyek érvényesek.

Magdolna. A Magdolna Rákosi Jenő műve s évekkal ezelőtt a legdivatosabb műsordarab volt. Poór Lilitől fogjuk látni ezt a hatalmas drámai szerepet. A Magdolnát évek hosszú sora óta nem adták Kolozsvárot. Vasárnap este fog színpadra kerülni premier hely-árakkal s premier bérletben.

A mozgók műsora

Egyetem-mozgó. Utoljára látható kedden és szerdán a Jocelyn című szerelmi regény. Csütörtökön és pénteken érdekes történelmi film fog színpadra kerülni, melyet Lady Godiva címen filmisítették meg.

Dr. Mabuse az Urániában. Egész héten a Dr. Mabuse foglalja el az Uránia műsorát. Hétfőn és kedden az I. rész, szerdán és csütörtökön a II. rész, pénteken és szombaton pedig a befejező III. rész kerül színpadra.

A vörös boszorkány. Az Apolló e heti szenzációja A vörös boszorkány c. négy részből és 20 hatalmas felvonásból álló filmszenzáció. Kedden az első rész: Páris rejtelmek, szerdán a II. rész: A 12. számú bérkocsi, csütörtökön a III. rész: A borzalmak éjszakája s pénteken a befejező rész: Az igazság diadala kerül színpadra.

Lusztig és Nussbächer
cukorkakülönlégességek állandó raktára
Cluj, C. Reg. Ferdinand 31

A KADIMA-NYOMDA
héberosztálya
készíti Nagyrománia legszebb héber nyomtatványait és könyveit

1. szombatot szívo uan megtartja!

★

Arcodon há sok a
Miteszer

Kaiser-Borax

Ez ellen biztos szer

★

**Kolozsvár
szenzációja!**

BATA

cipőáruházában, Cluj-Kolozsvár, Főter-9. szám alatt árufelhalmozás miatt cipőit féláron árusítja ki

Egy pár férfi egész cigő I. minőségben, ezelőtt 699.—, most 349.—
Egy pár férfi félcipő I. minőségben, ezelőtt 599.—, most . . . 349.—
Egy pár női félcipő I. minőségben, ezelőtt 499.—, most . . . 299.—
Vászoncipők minden színben megérkeztek Lei 249.—

Kötött, szövött és norinbergi áruk nagy-kereskedése Oradea-Mare—Nagyvárad, Nagypiac-tér

1352

Schönberger, Spitz & Co.

Mindenki legszívesebben

1497

Kapható:
Fiókraktár Cluj,
Regele Ferd. 14
(Wesselényi - u.)

TURUL CIPŐT

visel, meri az elegáns, tartós és jutányos

Csecsemők, kisgyermeknek ideális ápolószere a

Höfer-féle gyermek hintőpor

és Höfer-féle gyermek-crém!

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetések egyszeri közlési díja szavanként 2 lei. Vastagabb betűvel szedett szavak 3 lei. Legkisebb apróhirdetés díja — 10 szög — 20 lei. Jellegű hirdetésekre semminemű felvilágosítást nem adunk. A beérkező ajánlatok helyi hirdetéseknek a kiadóhivatalban vehetők át, vidékiek a kívánt címre továbbíthatnak. Erre a célra a hirdetésdíjon kívül 2 lei 60 bani bélyegköltés fizetendő.

Egy idősebb és egy fiatal románul, magyarul beszélő ügyes kiszolgáló segédet keresek a rőtös és divatszakmában. Fényképes ajánlatot kér Spitz Béla Satmar. 5656

Fűszer és csemege-üzlet italméréssel kiadó. Monostori-ut 33. sz. 5668

Kezdőknek zongora-órát adok. Zápolya-u. 6. 5677

Gyógynövényeket
bármilyen nagy mennyiségben vásárol a „Herba” gyógynövény nagykereskedés Cluj, Strada Nic. Iorga 2.

Singer varrógép eladó, bevót géphímzésre díjtalanul kitanítom. Biróné Bocskai-u. 3. sz.

Fürdőhelységre zsidó szakácsnét keresek. Jelenkezni lehet Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 95. sz. Steinnál. 5680

A n a g y v á r a d i

**Grosz vendéglő fiókja
Marosujvárt megnyit**

5679

a Weisz vendéglő helyiségében.
Kérjük a fürdőző közönség szives pártfogását!!

Aggag és Vegyipar Rt. Szatmár
Gyárt: bőrenyvet, csontenyvet, csontzsirt, mütrágyát, szappant, kocsikenőcsőt, gépszirt, téglát stb. Vesz: csontot, száraz és vizes húslást, nyers és olvasztott fagygyut

MALOM — GÉPEK

és
malmászati cikkek:

Gépszijak, olajok, tovitte, tömitő anyagok, hevederek, serlegek, svájci selyemszítaszövetek, Minimax-készülékek, minden néven nevezendő műszaki és elektrotechnikai cikket —: szállit azonnal kiváló minőségben —:

Technica R.-T. Tg.-Mureş
Sörgönycim: Technica Telefon 3-36

Tüchtig er Kantor

jung verheiratet mit schöner musikalische Stimme
fähig auf Chor zu beten und guter Balkore ist,
zucht Posten. An die Administration des Blattes.

Irodaberendezések

Kopenetz gépipemű asztalosműhelye-
ben olcsón szerezhetők be

Cluj, Honvéd-utca 92

שלום Szalám it postán
utánvét mellett pontosan szállít

Winkler Mór szalmagyára

Cluj, Piata M. Viteazul (Széchenyi-tér) 39 sz.
Tel. 12-90. Árjegyzék és árak kívánatra ingyen

M E G N Y I L T	Dr. Blumenfeldné és Deésy-Gizella	M E G N Y I L T
	gyermek és leánykaruha szalonja	
	Strada Regina Maria (v. Doák F.-u.) 42. sz. alatt	
	Kész modellek és mérték utáni ren- delések jutányos áron. 5522	

Engros

Karlsbadi
porcellán
edények,
tábla-üveg.

Endetall

Mindenféle
poharak,
demyonok,
pafackok,

lámpaárak bármilyen meny-
nyiségben legelőnyösebben

AUSLÄNDER LAJOSNÁL

Cluj, Piata Mihailu Viteazul
(Széchenyi-tér) 39. Telefon 954 1853

ARTES

szövművészeti műhely, Cluj

Strada Regala (Majális-u.) 33.

Készíti a legkényesebb igényeket is kielégítő
perzsa és szmyrna szőnyeget

Vállalja az összes keleti technikájú szőnyegek
szakzerű javítását. 1540

Telefon 81. **Ládagyár** Fióküzlet:
Egeres

Mindenmű ládákat és fadobozokat összeszegezett
és szétzedett részekben megrendelésre azonnal
készít és szállít a legolcsóbb nappi áron 1301

Sajovics és Lebovits fakanakkereskedés
és ládagyár
Cluj, Strada Cernanji (volt Kajántói-ut) 1 szám

Duplino Sándor
Sándor
férfidivatkülönlegességek

GARDI és TÁNSA

fényképezési műtermei

Cluj-Kolozsvár, str. Saguna
(v. Bartha Miklós-utca) 13

Portrék,
gyermekfényképek,
nagyítások

Épületüvegezés

képeretezés,

kávéházi, vendéglői, ház-
tartási cikkek, demionok,
táblatüveg, lámpaárak és
porcellánedényekből leg-
olcsóbb beszerzési forrás

**Ausländer
Rudolfnál**

Cluj-Kolozsvár (v. Ferenc
József-ut) Calea Reg. Fer-
dinand 37. szám alatt, az
„Urania“-palota mellett.

Engros! Endetall!

Uj rövidaru üzlet!**Uj rövidaru üzlet!**

Husz év óta fennálló miderkészítő üzle-
tetem rövid- és divatáruval kibővíttem

1543

Rosenzweig E. párisi mellfűző műterme Cluj, str. Reg. Maria 6

Nagy mennyiségben érkezett:

Maister Lucius és Badische Anilinek

Sósav
Kénsav
Szalmiákszesz
Ablaktapasz (gít)
Firnisz
Tavotta
Olajok
Enyv
Keferárak

valamint minden-
nemű festék- és
fűszeráru előnyös
árak mellett nagy-
ban és kicsinyben
kaphatók.

KALMÁR

Árutorgalmi R.-T. Cluj str. Regina Maria 42

Zsák, Ponyva

Vétel! 1424 Eladás!

Kölcsönintézet javítóműhely
saját cégjelzési berendezéssel
Timisoara, II. Piata Traian 2. Sürgöncim: Albala,
Timisoara-Fabrica. Interurban telefon: 60 sz.

Albala Izsó**Leszállított árak!****Heller,
Weisz & Molnár**

divatáruházában

Cluj, Cal. Reg. Ferd. (Wesselényi-u.) 6

Cosmanosi mosó voalok
gyönyörű mintákban . 53.—
Mintás batisztkok . . . 45.—
Divatmintás grenadinok . 98.—
Duplaszéles sima grenadi-
nok minden színben . 61.—
Ia. Kelengyevászon . . 38.—

**Epongeok, etaminok és az ösz-
szes nyári divatujdonságok
nagy választékban.**

Erdélynek legdusabban felszerelt rövid-, nürn-
bergi-, diszmű- és játékáru nagykereskedése

NUSSBAUM TESTVÉREK

TG.-MUREŞ MAROSVÁSÁRHELY

Telefon interurban 200

Eladás csak viszonteladóknak!

**CHARGEURS
★ REUNIS ★**

Legnagyobb francia

Délamerikai vonal

Vezérképviselőt Nagyrománia részére

ADOLF SALOMON FIA

Bucurésti, Str. Paris 14

Hajóra szállás:

Hamburg, Havre és Bordeaux-ban

Kitünő kiszolgálás, nagy kényelem, elsőrangú ellátás,
gyors utazás, külön kajutok. 1542

